

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ МОЛОЧНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*О.І. Каратєєва, аспірант**

Миколаївський державний аграрний університет

На основі проведених досліджень нами було вивчено стан відтворювальної функції корів трьох українських порід та її співвідносну мінливість з показниками молочної продуктивності в умовах господарств Миколаївської області.

Ключові слова: сервіс-період, міжотельний період, відтворювальна здатність, сухостійний період, співвідносна мінливість.

Постановка проблеми. Впровадження програми стабілізації економіки в умовах ринкових відносин направлена на зростання рівня життя України і однією з передумов даної програми є інтенсифікація сільськогосподарського виробництва [3]. Але зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, впровадження інтенсивних технологій призводить до посилення обмінних процесів у високопродуктивних корів, зменшення строків продуктивного використання корів їх вибуття після другої, третьої лактації, внаслідок порушення відтворювальних функцій організму [1, 7]. Тому зростання обсягів виробництва продукції тваринного походження повинно здійснюватися завдяки впровадженню сучасних технологій розведення й відтворення тварин, ефективних профілактичних, діагностичних та лікувальних заходів.

Стан вивчення проблеми. Як відомо, серед факторів, які визначають молочну продуктивність корів, поряд з умовами утримання і годівлі та генетичним потенціалом важливу роль відіграє рівень відтворення стада [6, 5]. Безпліддя та яловість корів не тільки зменшують вихід телят та стримують темпи відновлення стада, але й значно знижують надій за певний календарний період року, оскільки супроводжуються збільшенням тривалості того періоду

* - науковий керівник: д. с.-г. н., професор Гиль М.І.

лактації коли лактаційна крива знаходиться на спаді, на що вказує ряд авторів, що і викликало наш інтерес в даному аспекті [2, 3, 4, 7].

Мета досліджень. Враховуючи велике значення стану відтворювальної функції, як з боку технологічного використання і призначення корів, так і біологічного функціонування організму, нами було обрано за мету дослідити відтворювальну здатність поголів'я корів молочного напрямку продуктивності і її вплив на показники надою.

Матеріал і методика дослідження. Досліджено основні показники стану відтворювальної функції (тривалість сервіс-періоду, сухостійного та міжотельного періодів) повновікових корів, характерних для південного регіону України (n=180): червоної степової (ЧС; n=88), української чорно-рябої молочної (УЧРМ; n=52), української червоної молочної (УЧМ; n=49), що належать двом провідним господарствам Миколаївської області: перші дві – ДП ПР «Степовий», а остання ПСГП «Козирське». Дані стада молочної худоби знаходяться в однакових умовах годівлі та утримання, вирощування молодняка і догляду за тваринами, спеціальні обробки для синхронізації чи регуляції статевої функції в господарствах не здійснюються. Біометричну обробку даних здійснено за методикою Н.А. Плохинського на ПЕОМ за допомогою програм MSOffice. В якості контрольної групи було взято середні дані по трьом породам.

Результати досліджень. На тривалість використання і рівень молочної продуктивності значно впливає їх відтворювальна здатність. Тривалість сервіс-періоду у корів УЧРМ породи становить 79 ± 6 дн, що є технологічно допустимим показником. Період від отелення до плідного осіменіння у іншої нової української породи УЧМ дещо вищий – 93 ± 10 дн, а дані контрольної групи співпадають з показниками корів ЧС породи – 86 ± 4 дн (табл. 1). Аналіз даних тривалості сухостійного періоду за останню лактацію дає підстави стверджувати, що у двох українських молочних порід він знаходиться майже на одному рівні: УЧМ – 56 ± 2 дн та УЧРМ – 57 ± 2 дн і переважає за даною ознакою, як представниць контрольної групи, так і ЧС породи. До речі, остання, на відновлення повноцінної функції організму, головним чином залозистої

тканини вим'я, витрачає найбільше часу – 62 ± 2 дн, в порівнянні з іншими породами, які були включені в дослідження, але знаходиться в межах зоотехнічних та біологічних норм.

Таблиця 1

Відтворювальна функція корів різних порід за вищу лактацію

Порода	n	Рівень розвитку ознаки та її мінливість й вірогідність				
		$\bar{X} \pm Sx$	σ	$C_v, \%$	$d \pm Sd$	td
тривалість сервіс-періоду, дн (за останню лактацію)						
ЧС	79	86 ± 5	43	49,9	0	0
УЧМ	49	93 ± 10	67	72,6	7 ± 10	0,68
УЧРМ	52	79 ± 6	45	56,4	-7 ± 7	1,0
У середньому	180	86 ± 4	51	59,5	x	x
тривалість сухостійного періоду, дн (за останню лактацію)						
ЧС	79	62 ± 2	17	28,1	3 ± 2	1,25
УЧМ	49	56 ± 2	17	29,6	-3 ± 3	1,0
УЧРМ	52	57 ± 2	14	25,5	-2 ± 2	1,0
У середньому	180	59 ± 2	17	28,6	x	x
тривалість міжотельного періоду, дн (за останню лактацію)						
ЧС	79	374 ± 5	43	11,4	5 ± 6	0,80
УЧМ	49	372 ± 10	67	18,0	3 ± 10	0,29
УЧРМ	52	365 ± 9	62	17,1	-4 ± 10	0,41
У середньому	180	369 ± 4	53	14,3	x	x

Фактична тривалість міжотельного періоду свідчать, що корови УЧРМ породи здатні швидше за ровесниць ЧС і УЧМ порід народжувати телят (365 ± 9 дн), що на 4 ± 9 дн менше за дані контрольних тварин. У представниць ЧС і УЧМ порід міжотельний період коливається в межах – 374 ± 5 та 372 ± 10 дн відповідно, що на 5 ± 6 та 3 ± 10 дн більше за дані ровесниць контрольної групи (369 ± 4 дн).

Аналіз даних співвідносної мінливості ознак відтворювальної функції корів з показниками молочної продуктивності дають підставу стверджувати, що ровесниці ЧС та УЧМ порід мають позитивні зв'язки між надоєм та сервіс-періодом, сухостійним періодом і міжотельним періодом – $r=0,24 \pm 0,11$; $r=0,09 \pm 0,11$; $r=0,12 \pm 0,11$ та $r=0,11 \pm 0,14$; $r=0,23 \pm 0,14$; $r=0,08 \pm 0,15$ відповідно (табл. 2). А у УЧРМ худоби такі зв'язки, навпаки, мають протилежну тенденцію

і переходять за всіма ознаками відтворювальної функції у від'ємні: $r = -0,04 \pm 0,14$; $r = -0,18 \pm 0,14$ і $r = -0,02 \pm 0,14$ відповідно.

Таблиця 2

Співвідносна мінливість відтворювальної функції корів з показниками молочної продуктивності за надоєм по вищій лактації

Порода	Надій за 305 днів вищої лактації, кг	надій × тривалість сервіс-періоду			надій × тривалість сухостійного періоду			надій × тривалість міжотільного періоду		
		<i>n</i>	<i>r</i> ± <i>Sr</i>	<i>t</i>	<i>n</i>	<i>r</i> ± <i>Sr</i>	<i>t</i>	<i>n</i>	<i>r</i> ± <i>Sr</i>	<i>t</i>
ЧС	4395±62	79	0,24±0,11	2,20*	79	0,09±0,11	0,82	79	0,12±0,11	1,10
УЧМ	3773±56	49	0,11±0,14	0,78	49	0,23±0,14	1,64	49	0,08±0,15	0,53
УЧРМ	5123±71	52	-0,04±0,14	0,28	52	-0,18±0,14	1,28	52	-0,02±0,14	0,14
У середньому	4434±52	180	0,13±0,12	1,08	180	0,17±0,13	1,31	180	0,07±0,13	0,54

Наявність негативного кореляційного зв'язку у порід чорно-рябої масті пояснюється тим, що на відміну від червоних порід, вони продукують значно більшу кількість молока. В зв'язку з цим гормональна домінанта, певно направлена на секрецію вироблення молока, а не на утворення естрогенів, що і пригнічує відтворювальну здатність.

Висновки:

1. Показники відтворювальної функції корів включених в дослідження знаходяться в межах зоотехнічних норм і не перевищують критично-допустимі значення.
2. Найкращою відтворювальною здатністю в умовах Миколаївської області характеризуються корови УЧРМ породи, як з боку технологічного призначення, так і біологічного ритму організму; вони потенційно здатні давати кожні 365 днів по одному теляти. Інші дві породи мають дещо гірші показники, але всі вони знаходяться в межах норм.
3. Виявлена позитивна співвідносна мінливість між надоєм та відтворювальною функцією у корів ЧС та УЧМ порід. Встановлена тенденція негативної кореляції в тварин УЧРМ породи за вказаними ознаками, яка часто характерна для чорно-рябих порід, але вона не вплинула на загальні показники

відтворювальної функції, а навіть навпаки – ця худоба виявилася кращою за показниками відтворювальної здатності.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бесхлебнов А.В. Значение гинекологических заболеваний в происхождении яловости крупного рогатого скота / А.В. Бесхлебнов // В сб.: “Незаразные болезни сельскохозяйственных животных”. – М. : Сельхозгиз, 1953. – 457 с.
2. Козырь В.С. Пути улучшения воспроизводства стада крупного рогатого скота : научно-практическое пособие / В.С. Козырь. – Днепропетровск , 2002. – 48 с.
3. Яблонський В.А Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / В.А. Яблонський. – К.: Мета, 2002. – 318 с.
4. Alekseyenko O.I. Cytogenetic features of cervical epithelium at inflammatory diseases / O.I. Alekseyenko // Tsitol Genet. – 2011. – 45(2). – P. 57-61.
5. Lessard M, Gagnon N, Petit H. Immune response of postpartum dairy cows fed flaxseed / M Lessard, N Gagnon, H Petit // . J Dairy Sci. – 2003. – 86 – P. 2647-2657.
6. Milk production, milk composition, and reproductive function of dairy cows fed different fats [Petit HV, Dewhurst RJ, Proulx JG and other] // Can J Anim Sci. – 2001– 81 – P. 263-271.
7. The effects of feeding fish oil on uterine secretion of PGF₂, milk composition, and metabolic status of periparturient Holstein cows [Mattos R, Staples CR, Arteche A and other] // J Dairy Sci. – 2004– 87 – P. 921-932.

УДК. 636.2.034.082 (477.73)

ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ КОРОВ РАЗНЫХ ПОРОД МОЛОЧНОГО НАПРАВЛЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ

Е.И. Каратеева, аспирант*

Николаевский государственный аграрный университет

На основе проведенных исследований нами было изучено состояние воспроизводительной функции коров трёх пород молочного направления продуктивности и её относительную изменчивость с показателями молочной продуктивности за надоем в условиях двух ведущих хозяйств Николаевской области

Ключевые слова: сервис-период, период между отёлами, воспроизводительная способность, сухостойный период, относительная изменчивость.